

HAM

**PALVELUALOJEN
TASKUTILASTO 2014**

PAMIN TASKUTILASTO 2014

1. Palkansaajat ja sukupuoli	1
2. Palkansaajien koulutusaste ja perhevapaiden käyttö	4
3. Erilaiset työsuhteet palvelualoilla	6
4. Työtunnit	11
5. Palkansaajat ikäryhmittäin ja alojen yritykset	15
6. Ansiot ja konkurssit	28

1. PALKANSAAJAT JA SUKUPUOLI

Monilla PAMin toimialoista naisten osuus on suurempi kuin palkansaajakunnassa keskimäärin. Sekä majoitus- ja ravitsemisalalla, että vähittäiskaupassa palkansaajista yli 70 prosenttia on naisia. Pienen naisten osuus on turvallisuusalalla. Vuonna 2013 näyttää kiinteistön- ja maisemanhoidon alalla miesten osuus vähentyneen selvimmin. Toimialan palkansaajien määrän väheneminen selittyikin täysin miesten määrän vähenemisellä, koska naispalkansaajien määrä on vuoden 2013 aikana jopa hieman kasvanut. Myös vähittäiskaupassa miesten määrä on laskenut ja naispalkansaajien määrä noussut. Majoitus- ja ravitsemisalalla kehityssuunta on vuonna 2013 ollut päinvastainen.

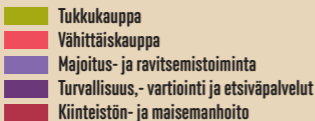
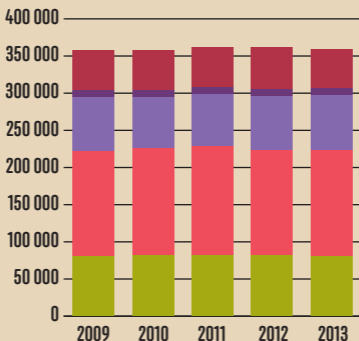
Palkansaajat sukupuolittain

Toimialat	2012		2013		2012–2013 muutos%	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Tukkukauppa	51,9	29,4	51,5	28,1	-0,8 %	-4,4 %
Vähittäiskauppa	37,8	104,1	36,2	108,5	-4,2 %	4,2 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	19,6	56,6	20,9	55,3	6,6 %	-2,3 %
Turvallisuusala	8,7	1,8	6,9	1,4	-20,7 %	-22,2 %
Kiinteistön- ja maisemanhoito	25,6	27,5	22,8	27,8	-10,9 %	1,1 %
Toimialat yhteensä	1047	1099,1	1036,4	1090,2	-1,0 %	-0,8 %

Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2013 kaikkien toimialojen yhteenlaskettu palkansaajien määrä laski edellisvuodesta vajaalla prosentilla. PAMin edustamilla aloilla vuodesta 2012 palkansaajien määrä kasvoi sekä lukumäärällisesti että suhteellisesti eniten vähittäiskaupassa. Muilla suurilla pamilaisilla aloilla palkansaajien määrä kuitenkin laski vuonna 2013.

Palkansaajien määrät 2009–2013

Lähde: Tilastokeskus

Tukkukaupassa palkansaajien määrä jatkoi edelleen laskuaan. Alalta poistui viime vuonna 1600 palkansaajaa. Vähittäiskaupan palkansaajien määrä kasvoi 2013 lähes kolmella tuhannella. Tästä huolimatta vuonna 2013 oltiin vuoden 2011 vähittäiskaupan palkansaajien huippuvuoden määrästä vielä selvästi jäljessä. Kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialan palkansaajien määrän laskeminen 2500:lla johtuu miespalkansaajien määrän muutoksesta, kuten palkansaajien sukupuolittaisen tarkastelun yhteydessä todettiin.

Palkansaajien määrien muutokset PAMin toimialoilla 2009-2013 sekä muutos% 2012-2013

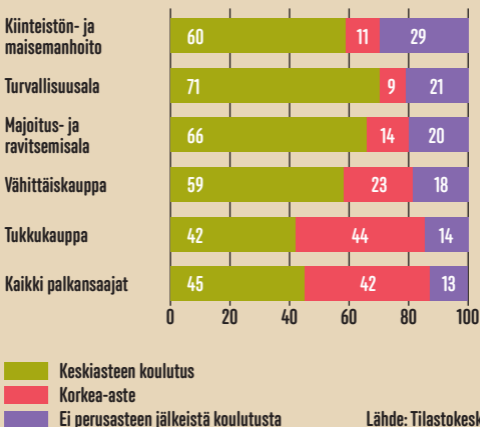
Toimialat	2009	2010	2011	2012	2013	%-muutos 09-13	%-muutos 12-13
Tukkukauppa	80 200	81 800	81 700	81 300	79 700	-1 %	-2,0 %
Vähittäiskauppa	143 300	143 700	147 100	141 800	144 700	1 %	2,0 %
Majoitus- ja ravitsemis-toiminta	74 100	71 400	72 800	76 200	76 100	3 %	-0,1 %
Turvallisuusala	8 800	8 400	9 100	10 400	8 300	-6 %	-20,2 %
Kiinteistön- ja maisemanhoito	51 300	53 600	52 500	53 100	50 600	-1 %	-4,7 %
Kaikki toimialat Suomessa	2 122 800	2 119 700	2 143 000	2 146 100	2 126 600	0 %	-0,9 %

Lähde: Tilastokeskus

2. PALKANSAAJIEN KOULUTUSASTE JA PERHEVAPAI DEN KÄYTTÖ

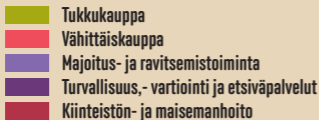
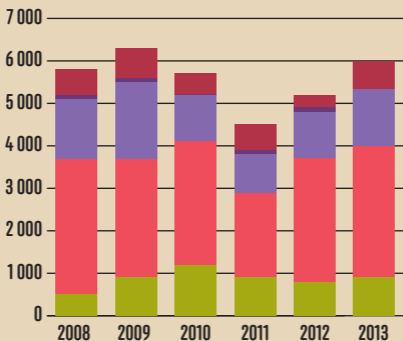
Pamilaisista toimialoista korkeimmin koulutetut työntekijät ovat tukkukaupassa. Matalin koulutustaso näyttäisi olevan kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla. Vähittäiskaupan sektorilla vuonna 2012 keski- tai korkea-asteen koulutus oli 82 prosentilla palkansaajista. Kaikista palkansaajista keski- tai korkea-asteen koulutuksen oli hankkinut 87 prosenttia. Koulutusasteet ovat nousseet muutaman prosenttiyksikön edellisvuodesta.

Palkansaajien koulutusasteet toimialoittain 2012 (%)

Vuonna 2013 palkansaajista oli edellisvuotta pienempi joukko perhevapailla. Pamilaisilla aloilla trendi oli kuitenkin vastakkainen. Muiden pamilaisien alojen kuin turvallisuusalan osalta perhevapaiden käyttö lisääntyi vuoden 2013 aikana. Vähittäiskaupassa, majoitus- ja ravitsemisalalla sekä kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla perhevapaiden käyttö oli koko palkansaajakunnan keskimääräistä tasoa korkeampaa. Tämä selittyy alojen naisvaltaisuudella, koska perhevapaiden käyttäjät ovat useammin naisia.

Perhevapaat

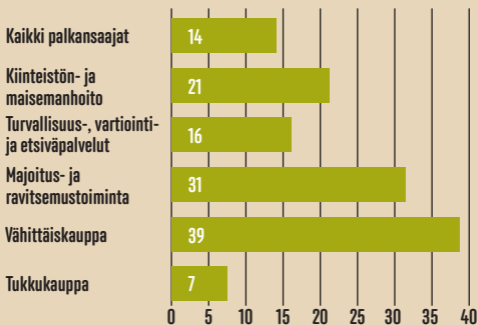

Lähde: Tilastokeskus

3. ERILAISET TYÖSUHTEET PALVELUALOILLA

PAMin edustamilla aloilla on osa-aikaisen työn osuus korkeampi kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin. Vuonna 2013 vähittäiskaupan työntekijöistä jo 39 prosenttia teki osa-aikatyötä. Erityisesti myyjillä osa-aikatyö on hyvin yleistä. Majoitus- ja ravitsemisalalla osa-aikatyöntekijöiden osuus on 31 prosenttia. Myös kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla osa-aikaisten palkansaajien osuus on kasvanut edellisvuodesta kaksi prosenttiyksikköä 21 prosenttiin.

Osa-aikatyön osuus 2013 (%)

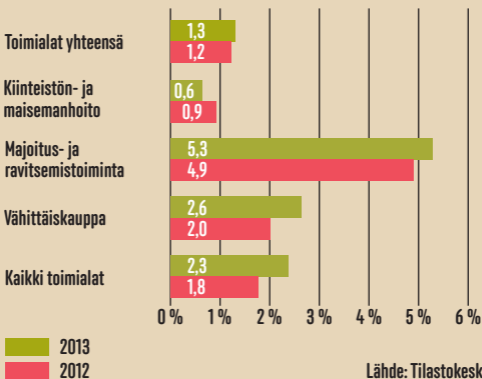

Lähde: Tilastokeskus

Vuokratyö on epätyypillisten työsuhteiden joukossa kohtuullisen harvinaista. Majoitus- ja ravitsemisalalla vuokratyö on PAMin toimialoista yleisintä. Vuokratyötä teetettiin pamilaisilla aloilla kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialaa lukuun ottamatta enemmän vuonna 2013 kuin vuonna 2012.

Vuokratyötä tehneiden osuus palkansaajista (%)

Epätavallisia työsuhteita käytetään erilaisten joustojen toteuttamiseen. Vuokratyön määrä näytti vielä lisääntyvän vuonna 2010, mutta jo vuonna 2011 monilla toimialoilla vuokratyöläisten käyttöä vähennettiin ja suuntaus jatkui vuonna 2012. Vuonna 2013 kaikilla toimialoilla vuokratyön osuus on kuitenkin hieman taas kasvanut.

Vuokratyön osuus palkansaajista 2009 - 2013

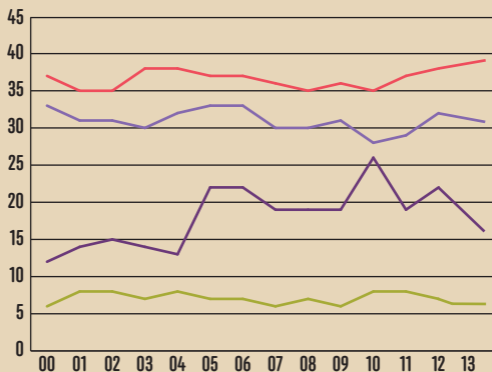
Toimialat	2009	2010	2011	2012	2013
Tukkukauppa	1,7 %	2,3 %	2,1 %	1,8 %	2,3 %
Vähittäiskauppa	2,3 %	2,2 %	2,7 %	2,0 %	2,6 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	5,1 %	5,5 %	5,2 %	4,9 %	5,3 %
Kiinteistön- ja maisemanhoito	0,8 %	1,3 %	1,3 %	0,9 %	0,6 %
Kaikki toimialat Suomessa	1,1 %	1,4 %	1,3 %	1,2 %	1,3 %

Lähde: Tilastokeskus

Taantuman yhteydessä epätavallisessa työssä olevaa työvoimaa vähennettiin yrityksissä. Näkymien parantuminen vuonna 2011 lisäsi jälleen osa-aikaisen työn ja vuokratyön käyttöä erityisesti vähittäiskaupassa.

Kuluvan vuosituhatosen aikana osa-aikatyön osuus eri toimialoilla on pysynyt jokseenkin ennallaan. Suurimpia muutoksia on tapahtunut turvallisuusalalla, joka kuitenkin on toimialana niin pieni, että muutoksiin voidaan suhtautua varauksella. Vuosituhannen alusta lähtien tarkasteltuna osa-aikatyön osuus on kuitenkin turvallisuusalalla epäilemättä kasvanut.

Osa-aikatyön osuus toimialoilla 2000–2013 (%)

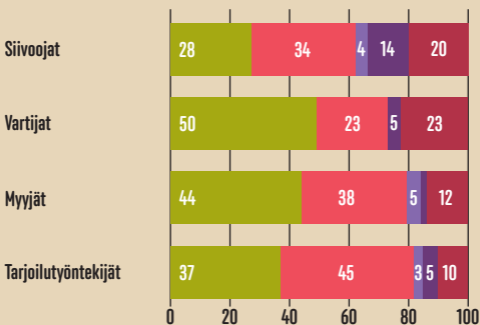

- Tukkukauppa
- Vähittäiskauppa
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Turvallisuusala

Lähde: Tilastokeskus

Muihin palkansaajiin verrattuna pamilainen palkansaaja tekee keskimääräistä useammin osa-aikatyötä. Osa-aikatyön tekemisen syy on hyvin usein kokoaikatyön puuttuminen. Pitää kuitenkin huomata, että osa-aikatyötä tehdään usein myös opiskeluiden vuoksi.

Osa-aikatyön tekemisen syyt eräissä ammattiryhmissä 2013 (%)

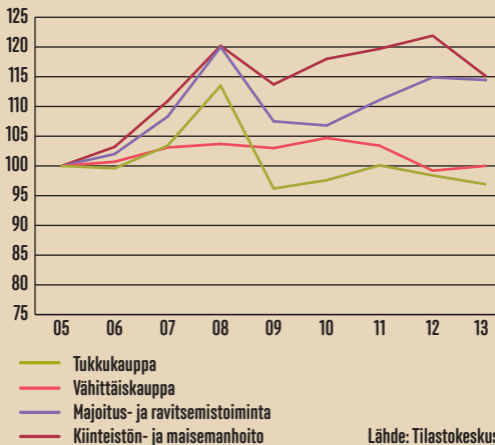
- Kokoaikatyötä ei ollut tarjolla
- Opiskelee
- Hoitaa omia lapsia tai muita omaisia
- Terveydellisistä syistä
- Haluaa muusta syystä tehdä osa-aikatyötä

Lähde: Tilastokeskus

4. TYÖTUNNIT

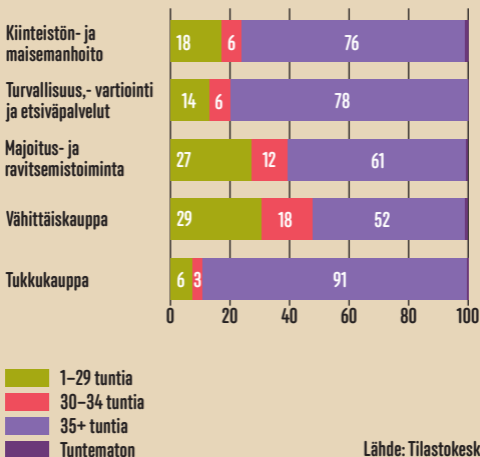
Työn vähentyminen näkyi PAMin edustamista toimialoista viime vuonna voimakkaimmin kiinteistön- ja maisemanhoidossa. Palkansaajien tekemien työtuntien määrä kasvoi vain vähittäiskaupassa, jossa kasvua kertyi edellisvuodesta prosentin verran.

Työtuntimäärän muutosindeksi (2005=100)

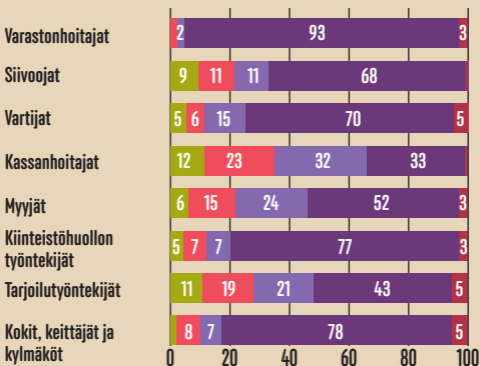
Vähittäiskaupassa sekä majoitus- ja ravitsemisalalla palkansaajista useampi kuin joka neljäs teki töitä keskimäärin alle 30 tuntia viikossa vuonna 2013. Kokoaikatyössä vähittäiskaupan palkansaajista oli 52 prosenttia. Majoitus- ja ravitsemisalalla kokoaikatyössä oli 61 prosenttia. Pamilaisilla aloilla kokoaikatyö on yleisintä tukkukaupassa.

Työntuntimäärät keskimäärin viikossa vuonna 2013 eräillä toimialoilla (%)

Tarjoilu- ja myyntityöntekijät tekevät viikoittain pienimpiä tuntimääriä töitä. Näissä ammattiryhmissä osa-aikaisuus onkin hyvin yleistä.

Työtunnit ammateittain 2013 (%)

Tuntia

Lähde: Tilastokeskus

Näyttää siltä, että vähittäiskaupassa palkansaajat ovat lisääntyneet vuonna 2013 alle 30 tuntia viikossa tekevien ryhmässä. Kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla palkansaajien määrä on vähentynyt selvimmin 30–34 tuntia työskentelevien joukossa. Kaikilla toimialoilla kehitys on taas ollut tälle päivävastaista.

Palkansaajien määrien %-muutos eri tuntiryhmissä ja eri toimialoilla vuonna 2013

	1–29 tuntia	30–34 tuntia	35+ tuntia
Kaikki toimialat - All industries (01–99)	-1 %	1 %	-1 %
Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01–03)	-8 %	19 %	8 %
Kaivostoimi. ja louhinta, tuotteiden valmistus (05–33)	0 %	-8 %	-2 %
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto jne., Vesihuolto jne. (35–39)	-27 %	-17 %	9 %
Rakentaminen (41–43)	8 %	22 %	0 %
Kauppa (45–47)	11 %	-2 %	-3 %
Tukkukauppa (46)	4 %	5 %	-3 %
Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa) (47)	11 %	-2 %	-1 %
Kuljetus ja varastointi (49–53)	-2 %	-6 %	2 %
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55–56)	-4 %	10 %	0 %
Televiestintä, ohjelmistot, konsultointi jne. (58–63)	-10 %	-16 %	0 %
Rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta	-7 %	10 %	1 %
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77–82)	-2 %	-13 %	-4 %
Turvallisuus-, vartiointi ja etsiväpalvelut (80)	-33 %	-17 %	-19 %
Kiinteistön- ja maisemanhoito (81)	-1 %	-20 %	-4 %
Julkinen hallinto jne., koulutus, terveyspalvelut, sosiaalihuollon palv., taiteet jne.	-4 %	2 %	-1 %
Toimiala tuntematon (00)	25 %	200 %	-18 %

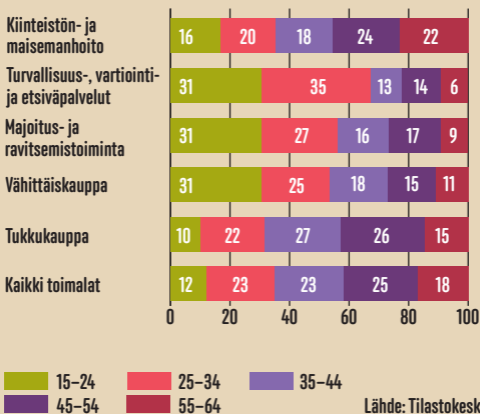
Lähde: Tilastokeskus

5. PALKANSAAJAT IKÄRYHMITTÄIN JA ALOJEN YRITYKSET

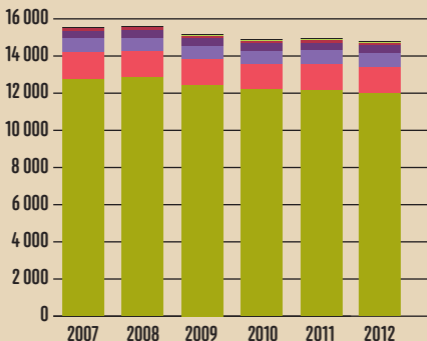
Tukkukauppaa lukuun ottamatta palvelualoilla työskentelevät palkansaajat ovat keskimäärin nuorempia kuin kaikki palkansaajat. Vähittäiskaupan, majoitus- ja ravitsemisalun sekä turvallisuusalan palkansaajista selvästi yli puolet on alle 35-vuotiaita. Keskimäärin nuorimpia ovat turvallisuusalan työntekijät.

Palkansaajien jakautuminen ikäryhmittäin 2013

Yritysrakennetta pamilaisilla aloilla luonnehtii vahva kaksijakoisuus: pienten yritysten suuri määrä ja toisaalta niissä työskentelevän henkilöstön runsaslukuisuus ovat aloille tyypillistä. Vahvin esimerkki pienten yritysten yleisyydestä on tukkukauppa, jossa 82 % yrityksistä oli 2012 henkilöstöltään alle 5 hengen kokoisia. Henkilöstöä näissä yrityksissä on keskimäärin 1 henkilö. Tukkukaupan yritysten määrä vähentyi vuosina 2007–2012 lähes 840 yrityksellä.

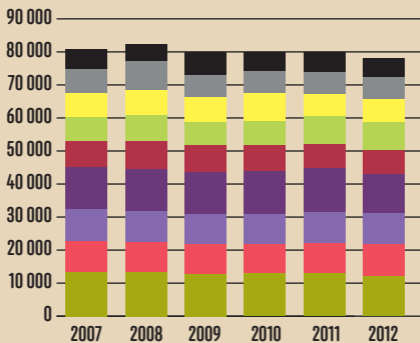
Tukkukaupan yritykset henkilöstömäärän mukaan

Lähde: Tilastokeskus

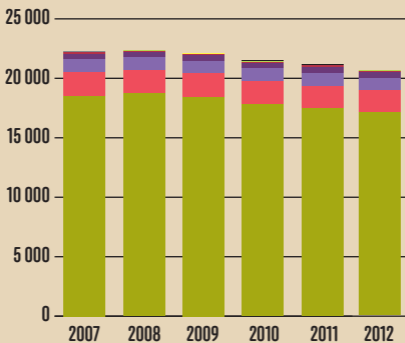
Tukkukaupan alalla työskentelevä henkilöstö sen sijaan jakautuu tasaisemmin eri kokoluokan yrityksiin. Kaikkiin muihin PAMin isoimpiin aloihin verrattuna tukkukaupassakin on selvästi eniten pienimpiä yrityksiä, mutta toisaalta henkilöstö on jakautunut tasaisimmin erikokoisiin yrityksiin. Alalla työskentelevä henkilöstö vähentyi 2007–2012 vajaalla 2200 henkilöllä. Keskimäärin alan yrityksissä työskentelee 5 henkeä.

Tukkukaupan yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

Myös vähittäiskaupassa tukkukaupan tapaan on paljon pieniä yrityksiä. Alalla oli vuonna 2012 noin 1 540 yritystä vähemmän kuin vuonna 2007. Vuonna 2008 alalla oli peräti 22 374 yritystä.

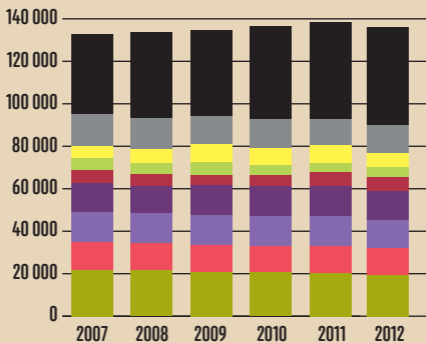
Vähittäiskaupan yritykset henkilöstömäärän mukaan

Lähde: Tilastokeskus

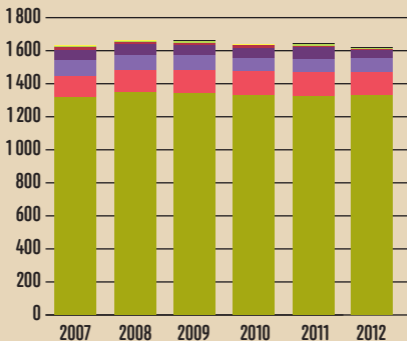
Vähittäiskaupassa henkilöstö keskittyy yhä enemmän isoihin yrityksiin. Alalla yli 1 000 hengen yritysten osuus yritysten kokonaismäärästä on 0,1 prosenttia. Kuitenkin nämä yritykset työllistävät 34 prosenttia alan henkilöstöstä. Tämän kokoiset yritykset ovat kasvattaneet 2007–2012 henkilöstömääräänsä 26 prosentilla, kun alan henkilöstömäärä on kaikkiaan kasvanut 3,5 prosentilla.

Vähittäiskaupan yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

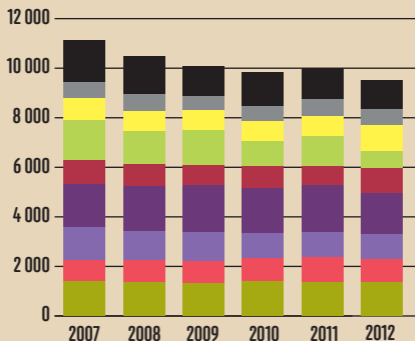
Majoitusalan yritysten määrässä ei ole viime vuosina mitään merkittäviä muutoksia tapahtunut. Vuosina 2008 ja 2009 oli hieman nykyistä enemmän yrityksiä.

Majoitusalan yritykset henkilöstömäärän mukaan

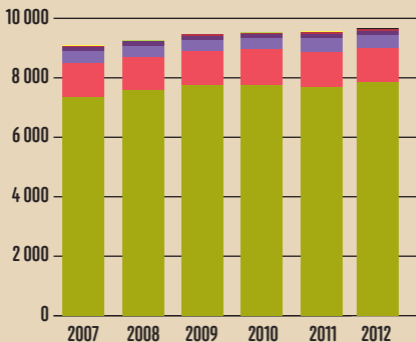
Majoitusalalla henkilöstön määrä on toisin kuin yritysten määrä, vähentynyt merkittävästi ajanjaksolla 2007–2012. Alan henkilöstö oli 1 600 henkeä pienempi vuonna 2012 kuin vuonna 2007.

Majoitusalan yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

Ravitsemisalalan yritysten määrä oli kasvussa vuosina 2007–2012. Tämä on mielenkiintoista, sillä ajanjaksolle mahtuvat kuitenkin kansantalouden ja toimialankin kannalta heikot vuodet. Kuitenkin vuonna 2012 oli alalla yli 500 yritystä enemmän kuin vuonna 2007. Lukumääräisesti yritysten määrän kasvu oli suurinta alle 5 hengen yrityksissä.

Ravitsemissalalan yritykset henkilöstömäärän mukaan

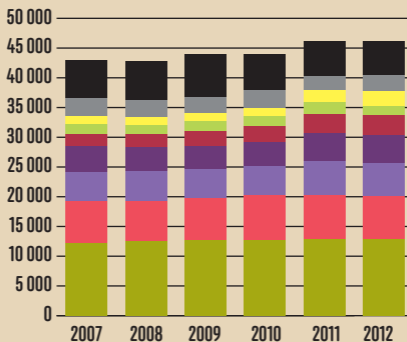

Lähde: Tilastokeskus

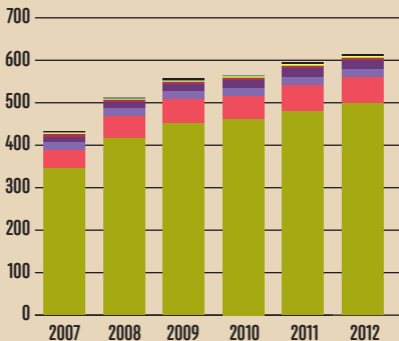
Ravitsemisalán henkilöstön määräkin kasvoi vuosina 2008–2012 noin 8 prosenttia. Vastaavana ajanjaksona henkilöstön määrä on kasvanut suhteellisesti eniten 250–499 henkilöä työllistävässä yrityksissä. Vuodesta 2008 ravitsemistoiminnan toimialan henkilöstömäärä on kasvanut lähes 3300 henkilöllä.

Ravitsemisalán yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

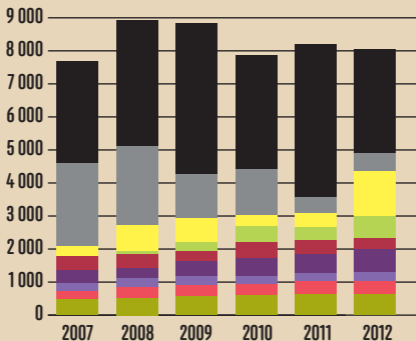
Monesti on sanottu, että turvallisuusala on tulevaisuuden ala. Näin se näyttäytyy myös viimeaikaisessa kehityksessä. Alan yritysten määrä kasvoi vuodesta 2007 vuoteen 2012 peräti 42 prosentilla. Turvallisuus-
alalla alle 5 hengen yritykset muodostavat edelleen 81 prosenttia alan
kaikista yrityksistä.

Turvallisuusalan yritykset henkilöstömäärän mukaan

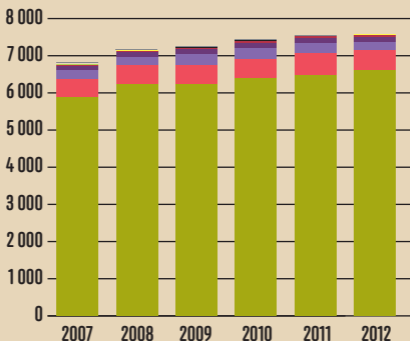
Turvallisuusalalla työskentelevästä henkilöstöstä lähes 60 prosenttia työskentelee kolmen suurimman yrityksen palveluksessa. Alan henkilöstömäärä on vaihdellut merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2012 alalla työskenteli 370 henkeä enemmän kuin vuonna 2007.

Turvallisuusalan yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

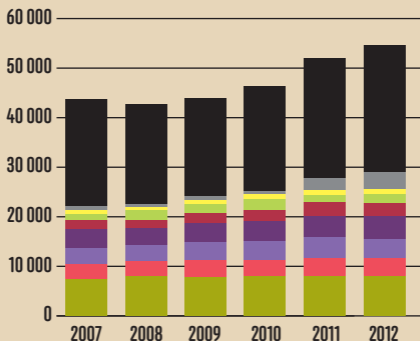
Kiinteistön- ja maisemanhoitoalan yritysten määrät ovat kasvaneet vuodesta 2007 alkaen. Vuonna 2012 alalla oli 870 yritystä enemmän kuin vuonna 2007. Alalle oli tuona aika tullut alle viisi henkeä työllistäviä yrityksiä n. 700 lisää.

Kiinteistön- ja maisemahoitoalan yritykset henkilöstömäärän mukaan

Kiinteistö- ja maisemanhoitoalan henkilöstöstä 46 prosenttia työskentelee isoimpien eli vähintään 1 000 henkeä työllistävien yritysten palveluksessa.

Kiinteistön- ja maisemahoitoalan yritysten henkilöstö eri kokoisissa yrityksissä

6. ANSIOT JA KONKURSSIT

Suurimmista pamilaisista ammattiryhmistä huoltoasemien työntekijöillä lokakuun 2012 ja lokakuun 2013 välinen ansiokehitys oli nopeinta. Myös siivousalan tuntipalkka kasvoi reilut kolme prosenttia. Ansiokehitykseen vaikuttaa tätä nykyä merkittävästi palkansaajakunnassa tapahtuva rakennemuutos. Kun palkkakehityksensä maksimin saavuttaneet suuremmat ikäluokat saapuvat eläkeikään, seuraa siitä tilastoissa ansiokehityksen hidastumista.

Säännöllisen työajan ansiot 2013

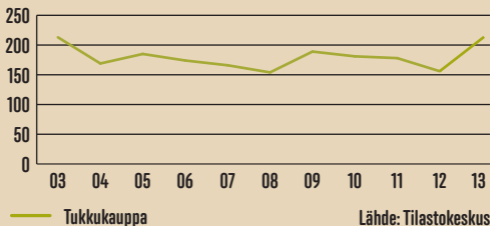
Ammatti	keskiansio 2012	keskiansio 2013	ansiokehitys%
Kuukausipalkka-alat			
Myyjät	2 217	2 267	2,3 %
Varastotyöntekijät	2 276	2 334	2,5 %
Huoltoasemien työntekijät	2 189	2 255	3,0 %
Maran työntekijät	2 049	2 088	1,9 %
Apteekin työntekijät	1 990	2 038	2,4 %
Kiinteistönhoitajat	2 118	2 167	2,3 %
Tuntipalkka-alat			
Siivoojat	9,81	10,12	3,2 %
Vartiointi	12,87	13,02	1,2 %

Lähde: EK

Pamilaisten ammattien keskiansiot kokoaikaisella kk-palkkaisella työntekijällä liikkuvat 2038 – 2334 euron välillä.

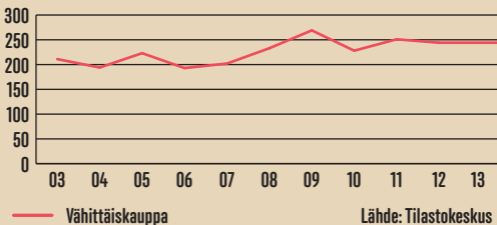
Konkurssien määrän trendi on tukkukaupassa ollut vuodesta 2003 katsottuna lievästi laskeva. Viime vuonna konkurssien määrä kuitenkin lisääntyi alalla 35 prosenttia edellisvuodesta. Tukkukaupassa vuonna 2008 alkanut talouden matalasuhdanne leikkasi pois merkittävän määrän yrityksiä. Taantuman piteneminen vaikutti vuonna 2013 myös vastaavalla tavalla. Tukkukaupassa konkurssin teki vuonna 2012 noin 1,1 prosenttia alan yrityksistä.

Konkurssit tukkukaupassa 2003–2013

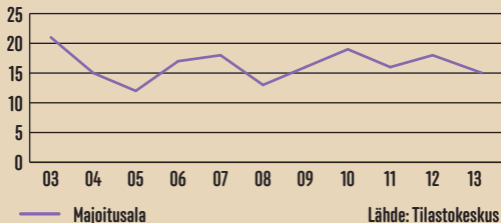
Vähittäiskaupassa niin ikään vuoden 2009 jälkeen konkurssien määrät ovat olleet pienemmällä tasolla. Huomiota kuitenkin kiinnittää se, että vähittäiskaupassa oli vuonna 2011 edellisvuoteen nähden enemmän konkurssseja. Vähittäiskaupassa konkurssin teki 2012 noin 1,2 prosenttia alan yrityksistä.

Konkurssit vähittäiskaupassa 2003–2013

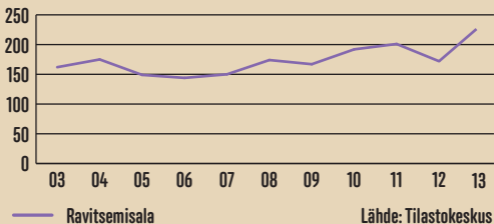

Majoitusalalla konkurssien määrä pieneni vuonna 2013. Kokonaisuudessa alan yritysmäärän ollessa pieni, seuraa pienistäkin muutoksista suuret jäljet. Majoitusalalla konkurssin teki vuonna 2012 noin 1,1 prosenttia alan yrityksistä.

Konkurssit majoitusalalla 2003–2013

Konkurssit ravitsemisalalla 2003–2013

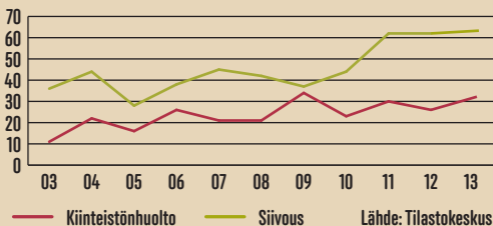

Ravitsemisalalla konkurssit ovat olleet nousussa oikeastaan vuodesta 2006 alkaen. Vasta vuonna 2012 tapahtui reilu käänne parempaan eli konkurssien määrä väheni. 2013 konkurssien määrä jälleen lisääntyi. Ravitsemistoiminnassa konkurssin teki vuonna 2012 noin 1,8 prosenttia alan yrityksistä.

Turvallisuusalalla konkurssien määrä on Tilastokeskuksen mukaan vuodesta 2012 kasvanut 50 prosenttia 12 yrityksen lukumäärään. Vuonna 2012 konkurssin teki 1,3 prosenttia turvallisuusalan yrityksistä.

Konkurssit siivous- ja kiinteistöhoitoaloilla 2003–2013

Vuonna 2013 konkurssien määrä kasvoi kiinteistöhoitossa 19 prosenttia. Siivouspalveluissa vastaavaa kasvua kertyi vain vajaa pari prosenttia. Vuonna 2009 siivousalalla oli konkurssesja lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2013. Toisaalta vuodesta 2003 alkaen tarkasteltuna trendi on ollut sielläkin kasvava.

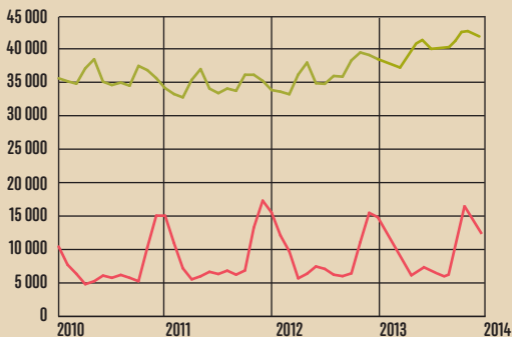
Konkurssit turvallisuusalalla 2003–2013

Vuodesta 2003 alkaen tarkasteltaessa voidaan todeta, että konkurssien määrien trendi on ollut pamilaisista aloista tukkukauppaa ja majoi- tusalaa lukuun ottamatta vuositasolla kasvava. Alojen kokonaiskuvaan konkurssseissa vaikuttavat epäilemättä vuonna 2008 alkaneet talous- ongelmat sekä eurokriisin aikaansaama pitkittynyt taantuma. Toisaalta voidaan myös kysyä, mikä merkitys on yritysrakenteen keskittymisessä. Se kuitenkin luonnehtii kaikkia tässä mukana olleita palvelualoja ehkäpä tukkukauppaa lukuun ottamatta.

Pamilaisilla aloilla työllisyys on muuttunut viime vuosina talouden turbulenssissa myös huonompaan suuntaan. Työttömien työnhakijoiden määrä on noussut samaan aikaan, kun avoimien työpaikkojen määrä on polkenut paikoillaan.

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat PAMilaisten isoimmista ammattiryhmissä 1/2010 - 4/2014

— Työttömät työnhakijat
— Avoimet työpaikat

Lähde: TEM, toimialaonline

Jäsenyys ja liittyminen

030 100 600

Jäsenten työsuhdeasiat

030 100 620

Työttömyysturvaneuvonta

020 690 211

Vaihde

020 774 002 (ma–pe klo 9–16)

www.pam.fi

pam@pam.fi

etunimi.sukunimi@pam.fi

Keskustoimisto

Paasivuorenkatu 4–6 A

PL 54, 00531 Helsinki

pam@pam.fi

Palvelualojen työttömyyskassa

PL 93, 00531 Helsinki

Työttömyysturvaneuvonta 020 690 211

Faksi 020 774 2203

tkassa@pam.fi